

Social-, Børne- og Integrationsministeriet
Kontoret for Integrationspolitik
J.nr. 2012-5048
dwp

23. august 2013

Notat

om

de indkomne høringssvar vedrørende udkast til lovforslag om ændring af lov om social service

(Rådgivning og handleplaner til voksne udsat for æresrelaterede konflikter)

1. Indledning

Social- og Integrationsministeriet har ved e-mail af 2. juli 2013 hørt en række myndigheder og organisationer over udkast til lovforslag om ændring af lov om social service (Handleplaner for voksne udsat for alvorlige æresrelaterede konflikter m.v.) med høringsfrist den 9. august 2013. Lovforslaget har endvidere været optaget på høringsportalen.

Følgende myndigheder og organisationer har afgivet bemærkninger til lovudkastet: Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening (KL), Landsforeningen af Kvindekrisecentre (LOKK), De private Sociale Tilbud (LOS).

Følgende myndigheder og organisationer har ikke haft bemærkninger til lovudkastet: Advokatrådet, Ankestyrelsen, Jobrådgivernes Brancheorganisation, Rigspolitiet, Rådet for Socialt Udsatte.

Følgende myndigheder og organisationer har ikke afgivet bemærkninger til lovudkastet: Dansk Flygtningehjælp, Dansk Retspolitisk Forening, Den Danske Dommerforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Dansk Psykologforening, Det Centrale Handicapråd, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Landsforeningen af Socialpædagoger, Politiforbundet i Danmark, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rådet for Etniske Minoriteter.

I det følgende gengives hovedindholdet af de modtagne høringssvar samt Social-, Børne- og Integrationsministeriets bemærkninger hertil. Social-, Børne og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige indsendte synspunkter henvise til vedlagte høringssvar.

2. Bemærkninger til udkastet til lovforslag

2.1. Generelle bemærkninger

Dansk Røde Kors hilser lovudkastet velkommen, idet det bl.a. giver mulighed for en tidligere og mere helhedsorienteret og systematisk indsats mod æresrelaterede konflikter. Dansk Røde Kors er tilfreds med, at der ikke er en øvre aldersgrænse for målgruppen for lovforslaget, samt at lovforslaget henvender sig til alle uanset køn og overbevisning.

Dansk Socialrådgiverforening er enig i og bakker op om, at der gøres noget for målgruppen, men mener at det kan gøres ved at justere servicelovens § 141.

LOKK udtrykker stor glæde over, at der fremsættes et lovforslag om handleplaner for voksne.

LOS ser positivt på regeringens tiltag for at sikre øget støtte til voksne, der er udsat for æresrelaterede konflikter.

Institut for Menneskerettigheder finder det positivt, at indsatsen for personer, der er udsat for æresrelaterede konflikter, styrkes.

2.2. Kommunal pligt til at yde rådgivning til personer udsat for æresrelaterede konflikter samt indførelse af pligt til at tilbyde handleplaner til personer udsat for alvorlige æresrelaterede konflikter (lovforslagets § 1).

Om rådgivning og handleplaner

Røde Kors foreslår, at der i forlængelse af lovændringen bør udarbejdes mere sammenhængende vejlednings- og informationsmateriale. Røde Kors finder det positivt, at kommunen kan videreformidle information til borgeren om frivillige tilbud, men påpeger, at det er vigtigt, at kommunens rolle som myndighed fastholdes.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der løbende udarbejdes informationsmateriale. Information om lovændringen vil bl.a. fremgå af undervisningen på ministeriets gratis kurser om æresrelaterede konflikter, VISO's rådgivning om æresrelaterede konflikter, LOKK's rådgivning om æresrelaterede konflikter, ministeriets hjemmeside, ministeriets retningslinjer til fagfolk om æresrelaterede konflikter som distribueres til sagsbehandlere, lærere mv. Ministeriet er enig i, at det er kommunalbestyrelsen, der skal varetage myndighedsrollen, og bestemmelsen er derfor også formuleret som en kommunal forpligtelse.

Dansk Socialrådgiverforening foreslår, at kommunerne skal have mulighed for at hente ekspertise udefra via en hotline i f.eks. VISO, og at der i særlige tilfælde er mulighed for at få en ekspert ud i kommunen. Dansk Socialrådgiverforening foreslår desuden, at der tilbydes kurser om æresrelaterede konflikter til kommunerne.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der ultimo 2012 er etableret en særlig enhed i VISO, der tilbyder gratis rådgivning til kommunerne om æresrelaterede konflikter i såvel enkeltsager som den generelle tilrettelæggelse af indsatsen mod æresrelaterede konflikter, herunder f.eks. udarbejdelse af beredskabsplaner, etablering af tværfaglige teams mv. Enheden kan tilbyde såvel telefonisk rådgivning samt komme ud i kommunen. Ministeriet kan desuden henvise til, at kommunerne kan søge gratis rådgivning og støtte hos LOKK i sager om æresrelaterede konflikter. Desuden kan ministeriet oplyse, at ministeriet siden primo 2012 har tilbudt gratis kurser til kommunale medarbejdere om æresrelaterede konflikter. Disse

kurser fortsætter indtil videre til udgangen af 2015. Dette er nu præciseret i lovbemærkningerne. Der vil desuden som en del af udmøntningen af den Nationale strategi mod æresrelaterede konflikter blive udviklet efteruddannelse på professionshøjskolerne omhandlende æresrelaterede konflikter for bl.a. sagsbehandlere. Det er derfor ministeriets vurdering, at der er tilstrækkelig mulighed for kommunerne for at indhente ekspertise udefra og deltage på kurser om æresrelaterede konflikter.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at det fremhæves i den foreslåede bestemmelse § 12a, at indsatsen for personer under 18 år, der henvender sig med æresrelaterede konflikter, behandles efter kapitel 11 i lov om social service, idet det ikke af servicelovens kapitel 11 specifikt fremgår, at kapitlet finder anvendelse for personer under 18 år udsat for æresrelaterede konflikter. Institutet finder, at ordlyden af § 12 a og kapitel 11 kan give indtryk af, at § 12a udtømmende regulerer kommunens forpligtelser i forhold til æresrelaterede konflikter.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det fremgår af ændringsvejledning til serviceloven om særlig støtte til børn, unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven), at kapitel 11 finder anvendelse for børn og unge under 18 år udsat for æresrelaterede konflikter, og ministeriet finder ikke, at der er behov for yderligere at præcisere dette.

KL finder, at forslaget om, at kommunerne skal tilbyde handleplaner er endnu et proceskrav til kommunerne. KL giver desuden udtryk for, at rådgivning og indsatser i forhold til personer udsat for ærsrelaterede konflikter ofte vil forudsætte betydelige ekspertise. KL vurderer, at det kan forudses, at ikke alle kommuner vil kunne leve op til den detaljerede forpligtelse, som lovforslaget lægger op til, hvis der ikke kan trækkes på ekspertise fra anden side, og hvis der ikke tilføres ekstra ressourcer til uddannelse af medarbejdere.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal for så vidt angår muligheden for at indhente ekspertise fra anden side samt behovet for tilførsel af ressourcer til uddannelse af medarbejdere henvise til ministeriets bemærkninger herom ovenfor, s.1.

KL giver udtryk for, at man finder vurderingen af lovforslagets økonomiske konsekvenser meget lavt sat, og at man derfor imødeser DUT-forhandlinger herom.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der efter den gældende servicelov er en forpligtelse for kommunerne til at tilbyde rådgivning. Selve forpligtelsen til at yde rådgivning er således ikke ny, men med forslaget præciseres kommunernes eksisterende rådgivningsforpligtelse, hvilket nu er tydeliggjort i lovbemærkningerne. Forpligtelsen for kommunerne til at tilbyde en handleplan gælder alene meget alvorlige sager, hvor det vurderes, at borgeren risikerer at blive udsat for en handling, som vurderes at være omfattet af straffeloven. Antallet af handleplaner vurderes på den baggrund meget begrænset.

LOKK anbefaler, at det fremgår af lovbemærkningerne, at kommunerne kan søge bistand hos VISO og LOKK.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet er enig heri og har justeret lovbemærkningerne i overensstemmelse hermed.

LOS påpeger, at også de personer, der er årsag til konflikten, kan have behov for rådgivning og støtte, ligesom LOS giver udtryk for, at det skal overvejes, hvem der skal vurdere, hvornår en given støtte skal ophøre, og hvordan det afklares, hvornår en konflikt er overstået.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at der i en handleplan kan indgå elementer, hvor de personer, der er årsag til konflikten, tilbydes rådgivning, konfliktmægling mv. hos f.eks. LOKK. Ministeriet skal desuden bemærke, at det vil være sagsbehandleren, som skal vurdere, hvornår en given støtte skal ophøre, samt hvornår en konflikt er overstået. Dette vil kunne ske med bistand fra f.eks. LOKK og politiet.

2.2.1. Præcisering af pligt til at yde rådgivning.

Om rådgivning

Dansk Socialrådgiverforening mener, at personer udsat for æresrelaterede konflikter må være omfattet af den gældende § 12 i lov om social service, hvoraf det fremgår, at der skal ydes rådgivning til personer med særlige sociale problemer. Det er Dansk Socialrådgiverforenings opfattelse, at hvis personer udsat for æresrelaterede konflikter skal nævnes specifikt i § 12, bør mange andre målgrupper også skrives ind.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at æresrelaterede konflikter er et forholdsvist nyt fænomen i Danmark, og stadig et forholdsvist nyt område for mange sagsbehandlere, og det er derfor vurderet, at der er et særligt behov for at præcisere rådgivningsforpligtelsen i denne type sager i en selvstændig bestemmelse.

LOS foreslår, at der også skal rådgives i sager, hvor kommunen får kendskab til en æresrelateret konflikt via den lovpligtige underretningspligt.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at underretningspligten alene gælder for børn og unge under 18 år, mens dette lovforslag kun vedrører de over 18-årige. *Social-, Børne- og Integrationsministeriet* kan i øvrigt oplyse, at børn og unge under 18 år vil få hjælp efter servicelovens kapitel 11 også i æresrelaterede sager.

LOS bemærker desuden, at kommunerne skal være klædt ordentligt på til at kunne rådgive.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal i den anledning henvise til ministeriets bemærkninger herom ovenfor, s.1.

2.2.2. Tilbud om handleplaner.

Om handleplaner

Dansk Røde Kors påpeger, at det ikke bør være en forudsætning, at flere af hinanden uafhængige tredjeparter skal gøre opmærksom på, at en person er udsat for en æresrelateret konflikt, idet en enkelt henvendelse i nogle tilfælde kan give en begrundet formodning om, at en handleplan og konkrete tiltag skal iværksættes med henblik på beskyttelse.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at hvis en kommune finder, at en enkeltstående henvendelse fra en tredjepart giver anledning til, at kommunen vurderer, at der bør tilbydes en handleplan, er lovforslagets ordlyd ikke til hinder herfor.

Dansk Socialrådgiverforening bemærker, at man foretrækker én samlet plan for borgerne, hvori der kan indgå flere delelementer, fremfor flere handleplaner. Dansk Socialrådgiverforening stiller sig derfor tvivlende overfor, om det er nødvendigt med en specifik handleplan for voksne udsat for æresrelaterede konflikter. Indsatsen bør efter Dansk Socialrådgiverforenings opfattelse indgå som en del af den handleplan, der

allerede kan udarbejdes efter serviceloven. Dansk Socialrådgiverforening foreslår, at der sker en justering af § 141, så der f.eks. indsættes en bestemmelse, der forpligter kommunerne til at udarbejde handleplaner i forhold til voksne, som har brug for en omfattende indsats efter serviceloven. Det foreslås, at der i denne bestemmelse evt. kan laves en bemyndigelse til ministeren, så det i en bekendtgørelse kan præciseres, hvilke målgrupper, der kan dækkes og hvordan.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at § 141 omhandler handleplaner til voksne, der ydes hjælp efter servicelovens afsnit V, dvs. f.eks. hjælp til personer med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne mv. Personer udsat for æresrelaterede konflikter vil ofte ikke være omfattet af disse målgrupper, hvorfor de ikke vil blive tilbudt hjælp efter servicelovens afsnit V. Det vil derfor ikke være hensigtsmæssigt, at en bestemmelse om handleplaner til voksne udsat for æresrelaterede konflikter indgår i § 141. Personer udsat for æresrelaterede konflikter vil ofte ikke have brug for indsatser efter serviceloven, bortset fra en handleplan, der sikrer at tiltag vedr. f.eks. uddannelse, arbejde, bopæl mv. koordineres, og at den pågældendes sikkerhed prioriteres. Er den pågældende omfattet af den målgruppe, der modtager handleplan efter § 141, kan handleplanen efter den foreslåede § 12a indarbejdes i den handleplan, der udarbejdes efter § 141.

LOKK foreslår, at det tilføjes i bemærkningerne, at en handleplan også skal tilbydes, hvis LOKK i forbindelse med rådgivning anbefaler det.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at ministeriet finder, at denne mulighed er omfattet af lovforslagets ordlyd om, at der skal udarbejdes en handleplan, hvis flere af hinanden uafhængige tredjeparter anbefaler det. Det er ministeriets opfattelse, at kun myndigheder – konkret politiet – alene skal kunne anbefale en handleplan.

LOKK påpeger desuden, at det nu fremgår af lovbemærkningerne, at den handling, som udløser en handlingsplan, skal være omfattet af straffeloven. LOKK foreslår, at det præciseres, at sagsbehandleren skal *skønne*, at handlingen vil være omfattet af straffeloven.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet er enig heri og har justeret lovbemærkningerne i overensstemmelse hermed.

LOS henstiller til, at de eksisterende tilbud, hvor en borger udsat for en æresrelateret konflikt eventuelt anbringes, skal have samme mulighed som kommunerne for at blive opkvalificeret til at kunne rumme denne målgruppe. LOS giver i den forbindelse udtryk for bekymring over, om der er afsat tilstrækkelige økonomiske midler til opkvalificering af sagsbehandlere og andre relevante parter.

Social-, Børne- og Integrationsministeriet kan hertil oplyse, at der i medfør af den Nationale strategi mod æresrelaterede konflikter sker en opkvalificering af døgntilbud til børn og unge under 18 år, en opkvalificering af medarbejdere på kvindekrisecentre ligesom der etableres særlige pladser til enlige mænd udsat for æresrelaterede konflikter, hvor der også vil ske en opkvalificering af personalet på de bosteder, hvor disse pladser etableres. De eksisterende botilbud kan desuden få rådgivning om æresrelaterede konflikter hos LOKK.